

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP.

Felülső szerkesztőnek báborbasi térségen a szerkesztésért felelős:
DR. KISS PÁL

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Székhely: Makó
Telefonszám: 124.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDEKEN:
Egész évre 14 korona, Negyed évre 3 kor. 50
Fél évre 7 " Egy hónap 1 " 20

Öreg okuláréban,

rehez mankókkal ül bemehosodott helyén a mi társadalmi és közigazgatási berendezkedésünk. Körülötte új tüzek égnek, új vágyak lobognak, új eszmék áradása elsőpr elavult rézetek rozsdás uralmát, minden friss életre kap, de az öreg belső berendezkedés konokul ül a helyén. Jó tanítás volna ez a háboru ahhoz, hogy az életnek, amit a véres zivatar még itthon meghagy, át kell idomulni, alkalmazkodni kell az új alakulásokhoz, amely nem sejtett lendülettel hozott a nagy zajlás. Addig, amíg a béke áldásos nyugalomát élveztük, nem okozott nagyobb gondot, ha nyikorogva, lustán zökkent is a közigazgatás kereke. Aludtunk rá egyet nyugodtan, szeid szép álomban és másnap — megint vártuk a frissebb holnapot. Ma azonban minden nap világtörténelem és amíg alkonyatra hajlik a virradás, népek, államok, millió és millió emberek sorsa dől el. Problémák, amik felett békeidőben évekig el tudunk vitatkozni, ma pillanatok alatt eldőlnék. A szót az acél éle vette át, amely a bonyolult problémákat átszeli, nincs idő ma a sok töprengésre.

Nálunk itthon nem tanulnak az új tanításokból. Az élelmiszerkérdést úgy kezelik, mintha évtizedek mulva is ráérnének elintézni. A háborut soha sem hitt áldozatkészséggel folytatjuk és csak annyit kérünk a hatalomtól, hogy ne engedjen kifosztani az uzsorásoktól, a piac rablótól. A nagyothalló hatalom végre megmozdul, „azt mondják” rekvirálni fognak. Tehát „azt mondják” lépett egyet az öreg konzervativizmus, recsegett a mankója, megbillent az öreg okuláréja, de mégis lépett már egyet, de milyen nehezen, milyen vánszorogva. — Pedig most pillanatokig tartó gyors intézkedésekre volna szükség. Ami ma még garázdálkodhatik káros bűn gyanánt, holnapra nyomának sem kellene lenni.

A megtorlás negyvenkettésével kellene lerombolni az uzsora és fosztogatás várait, melyek falai mögött a leggaládabb üzérkedés folyik. A kormányhatárolom kezében megvan a mód, hogy véget vessen ennek a bakonyi uralomnak. A csataterek győzelmeinek itthon is kellene visszhangjának lenni. De az örömminket elfojtja a kétségbeesés, a folyton nehezedező gondok miatt. Háborus érdek volna, hogy a frontok mögött elégedett, biza-

kodó ország végezze az itthoni élet sok fontos dolgát. De kényelmesebb a vén pápaszem, amelynek zöld üvegén nem becsátja át a napfényt a vastag vén homály...

Belgrádtól délre több támpontot foglaltunk el Heves tüzérségi harc az olasz fronton

Budapest, október 13.

Délkeleti hadszíntér:

Támadásaink ellenség leghevesebb ellentállása dacára mindenütt előrehaladnak. A Drina alsó folyásánál csapataink a szerbeket több lövészárokból kiűzték. Belgrádtól délre az ellenségtől több szívósan védelmezett támpontot ragadtunk el. Szerbek ellentámadását minden esetben ellenség súlyos veszteségeivel megfúszultak.

Orosz hadszíntér:

Burkownánál, a Strypa mellett a tegnapi jelentésben említett támadások során osztrák-magyar és német zászlóaljok, a 4-ik támadást is visszaverték. Egyébként északkeleten nincs jelentősebb esemény.

Olasz hadszíntér:

Olaszok tegnap nehéz és könnyebb kaliberű lövegekből a lafrauni fensik ellen élénk tüzérségi tüzelést kezdtek. Ellenség tüzérsége a tenger melléki harc vonal egyes szakaszai ellen is fokozott tevékenységet fejtett ki.

Olasz gyalogsági osztagok ama kísérleteit, hogy a vrisici és a tolmeini hídfőt megközelítsék, megfúszítottuk. A doberdói fensik északnyugati részén ellenséget megfúszítottuk tüzeléssel támadta meg s arra kényeztetettük, hogy elől levő fedezőkeit menekülve hagyja oda.

Höfer altábornagy,
a vezérkar főnökének helyettese.

Az entente Románia semlegessége ellen

Bukarest, okt. 13.

Az entente erőszakos eszközökre határozta el magát. Oroszország legközelebb bejelenti, hogy Dobrudzsán keresztül vonul, hogy Bulgáriát megtámadhassa.

Elsülyesztett francia csapatszallító hajó

Athén, ok. 13.

A „Patris” Amerikajáró görög gőzös kapitánya azt jelenti, hogy tegnapelőtt éjjel drónéklíli táviró útján a „Sambal-haver” francia csapatszallító gőzös segélykérését vette tudomásul, amely gőzöst egy német tengeralattjáró torpe-

dózott meg. A francia hajót száz tengeri mértföldnyire Maltától keletre kétezer algiri vadással találta meg súlyos állapotban. Amikor a „Patris” a gőzös csapatokkal együtt elsülyedt. Angol torpedónaszádoknak csak 900 embert, nagyrészt sebesülteket sikerül megmentenie. A szállító gőzöst Mudros felé tartott.

Rohamok

Dünaburg előtt

A francia centrum áttörési kísérletei

A német nagyfőhadiszállás jelenteli:

Nyugati hadszíntér:

Arrától északra a franciák folytatták támadásaikat.

Október 8 án Loostól nyugatra visszafoglalt árkaik ellen intézett két részleges támadást visszavertük.

Soucheztól északkeletre fekvő területtől, Neuville-től keletre fekvő területekig húzó front elleni erős támadások helyenkint az ellenség igen súlyos veszteségei mellett összeomlottak. Csak két kis helyen jutottak a franciák elől fekvő vonalunkig.

A Champagneban is, Tahuretől kétoldalt a francia támadások érzékeny hátránnyal végződtek az ellenségre.

Heves tüzérségi előkészítés ellenére, tegnap este sem tudott az ellenség területi eredményt elérni.

Az ellenség kísérletei, hogy ma reggel ugyanazon helyen áttörjön, hasonlóképp megfúszultak.

Keleti hadszíntér:

Hindenburg tábornagy hadsereportja:

Dünaburg nyugati harc vonalán támadásunk Illuxtól nyugatra fekvő ellenséges állások rohammal való bevételére vezetett, két és fél kilométer frontszélességben.

Három tiszt, 367 a fogoly, 1 gépfegyver. Az orosz ellentámadásokat visszavertük.

Lipót bajor herceg tábornagy hadsereportja:

Semmi újság.

Linsingen tábornok hadseregesereportja:

Az ellenséges lovasság Jesiercynél kiűrtette a csataerét.

Bothmer gróf tábornok csapatainál a helyzet változatlan.

Balkáni hadszíntér:

Előnyomulásunk az egész harc vonalon jól előrehalad.

Semendria várost és erődöt tegnap csapataink elfoglalták.

Legfőbb hadvezetőség.

Ablakredőnyök önműködővel minden nagyságban kaphatók a PALLAGI cégnél.

Visszavonulóban a szerb hadsereg

Berlin, okt. 13.

Szájci lapok jelentik Nisből, hogy a szerb hadsereg teljes rendben az ország belsejébe vonul vissza és remélik, hogy rövid időn belül a szövetségesek első partraszállott seregével fog egyesülhetni. A „Baseler Nachrichten“ katonai szakértője erre megjegyzi, hogy az angoloknak és franciáknak Salonikiban való partraszállása igen későn történt arra, hogy Szerbiának még idejében segítséget nyújthassanak. Még a vasúti összeköttetés ki is volna használható, a csapatok akkor sem érkezhetnének idejében Nisnél kívandó csatára.

A görög kormány semlegességi nyilatkozata

Athén, okt. 13.

(Az „Agence d'Athènes“ jelentése.) A kamara mai ülésén Zaimis miniszterelnök a következő nyilatkozatot tette:

Amikor a kormány nyomban megalakulása után a kamarában bemutatkozott, a nemzetközi helyzet gondos mérlegelése után, amely a pillanatban rendkívül bonyolult, kötelezőségnek tartja kijelenteni, hogy politikája ugyanazon az alapon nyugszik, amelyen Görögország politikája az európai háború kezdete óta nyugodott. Hogy a nemzet életérdekét jobban megóvjuk, semleges segítségünk elidőszertart fegyveres lesz. Jövőbeli magatartásunkat amaz események fogják irányítani, amelyeknek fejlődését a kormány nagy figyelemmel fogja kísérni. A kormány meg van győződve arról, hogy a görög nép képviselői a kritikus órákban támogatni fogják.

Ezután Venizelosz lépett a szóra.

Hogy jutottak Mackensenék szerb frontra?

Makó, okt. 13.

A vasárnapra kiadott hivatalos jelentések közötték először, hogy szerbiai nagy offenzívánk vezérei Mackensen, Kövess és Gallwitz. A három név közül csak a második kettő jött meglepetés gyanánt. — Mackensenről már hetekkel ezelőtt sok esett Szegeден s valószínűleg az egész délvidéken. A három nagy tábornoknak a szerb frontra való utazásáról most a következő érdekes tudósítást küldi a sajtóhadiszállásról az „Az Újság“ haditudósítója:

Mackensen hadseregének váratlan feltűnése a szerb fronton nem okozhatott közönségünknek nagyobb meglepetést, mint az általánosan stratégiai körében. Ezuttal ismét sikerült a központi hatalmaknak a legfontosabb csapatelmozdításokat teljesen titokban tartani. Breszt Litovszk eleste után rögtön nagy erők voltak elvonhatók az osztrák-magyar és német keleti hadszíntérről. Mialatt Mackensen hadseregéről az oroszországi hadijelentésekben még megemlí-

keztek, a csapatok már utban voltak Délmagyarország felé, ahol egészen a legutóbbi időkig sikeresen tudták leplezni jelenlétüket: a szerb kémek és francia repülőik szemei előtt. Mackensen is elhagyta bialai szállását és a császári és királyi frontra utazott, ahol jelentős beszélgetés volt Vilmos császárral és Frigyes királyi herceggel. A német hadvezér ezután Bicsba utazott és Schönbrunnban kihallgatáson volt Öfelségénél.

Az agg uralkodó a legkegyesebben fogadta a tábornokot és beható jelentést tétetett magának az orosz hadjáratról és a kihallgatás végén átnyújtotta Mackensennek a Szent István rendjelet. A marsall ezután Budapesten utazott át, ahol a Mackensen huszárok egy kirendeltsége fogadta a tábornokot. Gallwitz tábornok csaknem egyidőben érkezett Mackensennel Dél-magyarországba, hogy a Duna fronton átvegye a parancsnokságot. Kövess tábornok szeptember 25-én, rendeltetési helyére való utaztában, utazott át a császári és királyi főhadiszálláson. Ezalatt megkezdődtek az első csatározások. Osztrák-magyar őrszolgák átkeltek a Drinán és benyomultak a Macsvába. Mindkét fél repülői városokat és falvakat bombáztak, így francia repülő Péterváradra dobta bombáit, de gépeiket Ujvidéknél lelőtték. Három nap és négy éjszaka tartott a hidasok lázas munkája. Ezeknek és a Duna flottilla monitorjainak segítségével sikerült Gallwitz tábornok hadseregének Fehéremplomnál a nagy szigetet és Ram mellett a partot elérni. Ezután német csapatok a hátráló ellenség nyomában behatoltak a Mlava völgyébe. Mind ezek a harcok nagyon véresek voltak. A folyamok megdagadtak és az ellenséggel szembeni számba állva, kellett azokat átlépni. Az ellenséget a kis hadihajók tüze a döntő pillanatokban mindig visszazárta.

A közigazgatási bizottság ülése

Az alispán havi jelentése

A közigazgatási bizottság mai ülésén Csanádvármegye alispánja, Hervay István szeptember hóról szóló jelentését az alábbiakban tette meg:

Az internáltak és a kolera

Az elmúlt hónap legjelentősebb eseménye a délvidéki internáltaknak a vármegyei letelepítése volt. A letelepítettek száma meghaladja a 2000-at. A hadviselés szempontjából szükséges intézkedések megkezdésére elterjedt a vármegyei hatóságokra s rendkívül sok gondot okozott a községeknek. Multkori jelentésemben megemlékeztem arról, hogy a csekélyebb számban levő olaszok is mennyi gondot okoztak. Ez tetemesen fokozódott a délvidéki internáltak idetelepitése folytán. A beálló hidegebb időjárás miatt főleg az olaszok - igen sokat szenvedtek, úgy hogy az illetőknek meleg ruhával való ellátása miatt felterjesztést kellett intézennem a m. kir. belügyminiszteriumhoz. Fokozza a bajt és veszedelmet az,

hogy az internáltak között helyenként kolera lépett fel, még pedig oly mértékben, a mi a legszigorubb és legerősebb óvintézkedéseket tette szükségessé. Legezőször Makón volt egy esetben megállapítható az ázsiai kolera. Itt azonban az elkönyítés legriporozusabb keresztülvitelével sikerült a bajt csirájában elfojtani. Annál veszélyesebb jellegű öltött a kór fellépése Földeákon, Pitvaronon és legújabbán Csanádpalotán. A pitvarosi kolera miatt el kellett halasztani a kitűzött magánvizsgálatot, s a folyó hó 17-én kitűzött törvényhatósági bizottsági tagválasztást is. Dicsőrettel kell megemlékeznem a vármegyei főorvos és a központi járási orvosnak fáradhatlan ügybuzgalmáról, amellyel a távol fekvő községekben naponkénti megjelentéssel látták el hivatalos kötelességüket. Szükségesnek tartom itt külön megemlíteni azt, hogy a mai fuvarberek mellett a részükre megállapított utazási átlány teljességgel nem elegendő költségeik fedezésére, úgy hogy indokolt volna, ha a bizottság e tekintetben előterjesztést tenne az illetékes miniszteriumhoz.

A vármegye gabonaszükséglete

A m. kir. kormány a magánosok által eszközöndő gabonavásárlás határidejét október hó 15-ig hosszabbította meg, a törvényhatóságoké: október hó 31-ig. A földmivelségi miniszter a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg engedélyezte a vármegyének az ellátatlan fogyasztók részére 10 000 métermázsza gabonának bevásárlását.

Megkötöttem a szerződést a Zeitler gőzmalom részvénytársasággal a 10 000 métermázsza gabona bevásárlása és forgalomba hozatala tekintetében. Megtettem az intézkedést a lisztutalvány rendszer életbeléptetése iránt. A m. kir. kormány 3511/1915. sz. rendeletével a folyó évi tengeri termést zár alá helyezte. A rendelet életbeléptetése iránt a szükséges intézkedéseket foganatosítottam. A m. kir. földmivelségi miniszterium az idézett rendelet 3. §-a alapján Csanádvármegye területéről 149000 m—m. tengerinek biztosítását rendelte el, közlélemezés céljából. E tekintetben a járási hatóságokkal értekezletet tartottam, s figyelembe véve az esetleges romlást, földeásokat s b. a megállapított kontingens feltételek biztosítása céljából, a bevetett területek arányához képest járásonként külön megállapítva az egész vármegye területére összesen 180000 m—m. beszolgáltatását határoztam el. A jegyzékek beterjesztésére a hatóságoknak október hó 22-ig adtam halasztást, az összesített kimutatást október hó 25-ig terjeszttem fel a Hadi Termény Részvénytársaságnak.

Drágaság és segély

Sajnálattal kell megemlékeznem az egyre növekvő drágaságról, a mely egyes élelmi cikkeknek, mint aminő a zsír, egyenesen abnormis mérvet ölt. Hasonlóan aggasztó jelenség a tüzelőanyag nemesak nagymérvű megráglása, de most már jóformán hiánya is. E tekintetben a helyzet javulása csakis a kormányának az egész országra kiterjedő szigoru

rendelkezéstől várható.

A rendkívüli drágaság okozta nehéz viszonyokon enyhíteni óhajtván, a belügyminiszterium rendeletileg intézkedett a rendkívüli családi pótlékok folyóvá tétele iránt, azaz a családi pótlék intencióját kiterjesztette az összes eláttatlan gyermekekre, míg eddig max málian három gyermek után járt csupán családi pótlék. Hasonlóképpen a drágaság enyhítését célozta a belügyminiszterium azon intézkedése, amellyel összesen 3450 koronát juttatott rendkívüli segély címén a vármegyei alkalmazottak részére, meghatározván a segélynyújtás módját. Az egyes segélyösszegek megszavazása iránt a törvényhatósági bizottság közgyűlése intézkedett, ahova az alispáni hivatalhoz beérkezett kimutatásokat terjesztettem. Meg kell említenem, hogy még a miniszterium leiratát megelőzően a vármegyei segéd és kezelő személyzet tagjainak drágasági pótlékban részesítése iránt s e célra 5000 koronái tett folyóvá. Az ezen bizottság által megszavazott segélyek nagyobb összegűek voltak, mint amennyit az illetők részére a miniszteri leirat maximumként engedélyezett.

Jóváhagyta a m. kir. Belügyminiszterium a háború következtében munkaképtelenné vált egyének, továbbá a háborúban elesettek özvegyei és árváinak gyámlitását célzó törvényhatósági határozatot, amelynek életbeléptetése iránt intézkedtem.

Legtöbb adót fizetők névjegyzéke. Pótadók

Intézkedtem a legtöbb adót fizetők 1916-ra való ideiglenes névjegyzéknek összeállítására. Az igazoló választmány szeptember hó 11-én tartotta meg ülését s megállapította a végleges névjegyzéket, elbírálta a kettős adószámítás iránti kérvényeket. A névjegyzék ellen nem adatott be felelkezés. Előterjesztést tettem a törvényhatósági bizottsághoz a vármegye gyűlésezt igénylő készpénzének, illetve tőkének pénzintézetknél leendő elhelyezése iránt. Intézkedtem az 1914-ik évben a m. kir. földmivelségi miniszterium által nyújtott vetőmag kölcsön befizetése iránt. A törvényhatósági bizottság utasítása folytán értekezletet tartottam az oroszok által feldúlt sárosvármegyei falu ujjaépítésének elvállalása tárgyában. Az értekezleten történt megállapodás alapján előterjesztést tettem a törvényhatósági bizottsághoz, hogy az említett célra az 1916-ik évre 3 százalék várm. pótadót szavazzon meg, ami az október 4-én tartott közgyűlésen egyhangulag meg is történt. Maghirdettem a pályázatot a kassai jegyzői fuinterntatásnál tett vármegyei alapítványi helyre. A törvényhatóság közgyűlése az alapítványi helyet az egyedüli pályázó Faludy Tibornak ítélte oda. A hármass bizottság megtartotta ülését az 1916-ik évi fedeztetési állomások megállapítása végett s kitűzte a megvizsgálások napját. Felterjesztést intéztem a m. kir. belügyminiszteriumhoz az 1916-ik évi jegyzői fizetésekiegészítések és korpótlékok folyóvá tétele iránt.

Apróbb ügyek

A Makó városnál az elmúlt

hóban tartott végrehajtó-választás ellen felelősség-adatot be a törvényhatóságokhoz, a mely a felelősség elutasításával a választást megerősítette. A városnak a díjnokok jogviszonyairól alkotott szabályrendelete jogerőre emelkedett.

A m. kir. belügyminiszterium jóváhagyta a törvényhatósági bizottságnak Magyarbányhegyes község 1915 ik évi költségvetése tárgyában kelt határozatát.

A vármegye törvényhatósági bizottsága dr. Bauer Ignác központi járási orvosnak községi orvosi minőségben eltöltött szolgálati idejét is beszámította törvényhatósági szolgálatába, jöllehet a két szolgálat között nincs meg a folytonosság s így a nyugdíjszabályrendelet alapján az orvos kérelme nem lett volna teljesíthető. A bizottság a beszámítást a folyamodó harminc évi kifogástalan szolgálatának figyelembevételével eszközölte.

Fejér Demeter Sajtény község jegyzője nyugdíjaztatását kérte. A törvényhatósági bizottság tagjai közül elnázózott Pintér Miklós, a vármegyei nyugdíjas alkalmazottak közül Raffai Sándor.

Ülés tartott az elmúlt hóban a kórházi bizottság, az allandó választmány, az igazoló választmány, az allandó bíráló választmány, a vármegyei segélyező bizottság, a vármegyei nyugdíjválasztmány s a községjegyzői nyugdíjválasztmány.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. Okt. 14. Csütört. Róm. kath. és Protest. Kallist vt. Görög orosz okt. 1. B. Sz. Nap kel 6 óra 16 perckor, nyugszik 5 óra 14 perckor.

Időjárás. Az időjárásban lényeges változás nem várható. Sűrűnyprognózis: Változás nem várható. Déli hőmérséklet 12.2 fok Celsius.

Csanádmege adózása. A vármegye közigazgatási bizottsági ülésén Tokody Viktor kir. pénzügyigazgató jelentése szerint az adók szeptember havában is jól folytak be. Egyenes adóban a múlt hóban befolyt 77.657 korona, a múlt év szeptember havában 89.585 korona. Ennél az adónemnél tehát 11.928 korona visszaesés mutatkozik. Hasonlóképpen visszaesés mutatkozik a hadmentességidíjak befizetésénél is, mert az elmúlt hóban 734 korona folyt be, a múlt év ugyanezen hónapjában pedig 8390 korona, így a visszaesés 2656 korona. Nagyobb emelkedés tapasztalható a fogyasztási adó beszedésénél, mert ebből az adóból a múlt hóban befolyt 706.259 korona, a múlt év ugyanezen hónapjában pedig 624.222 korona. Ugyancsak számottevő az emelkedés a dohányeladásnál, mert ebből 5538 koronával folyt be több ez év szeptember havában, mint a múlt év szeptemberében.

Geller Béla. Irtnak már arról, hogy a kereskedelmi minisz-

ter Geller Béla műszaki főtanácsost, az államépítészeti hivatal főnökét felmentette állásától. Geller Béla a közigazgatási bizottságnak mai ülésén bucsuzott el. A kiváló ember erőnyeit Návay Lajos dr. méltatta.

A megyei orvosok utiátalánya. A megyében uralkodó kole-rajárványt egy a főorvosnak, de különösen a járványi orvosoknak a rendesnél gyakoribb kiszállását szükséges, az ilyen kiszállások mind messze tulszárnyalták a megyei orvosok utiátalányát, azért a vármegye közigazgatási bizottsága mai ülésén elhatározta, hogy felír a belügyminiszterhez a megyei orvosok utiátalányának felemelése iránt.

Ki a legtöbb adót fizető városi virilia? Már évek óta úgy van és hozzá is szoktunk már, hogy a legtöbb adót fizetők névjegyzékében az első helyen a csanádi püspök volt. A viriliseknek legújabb összeállított névjegyzékében idén az első helyre Traum Gyula került 5797 korona egyenes állami adójával. Csak a második helyre jutott Glanfelder Gyula püspök 3156 korona állami adóval. A legkevesebb adót fizető viriliseknek öv. Boros Jánosné 428 koronával. A névjegyzékbe pótlólag még Erenfeld Bernát és Leipnik Ignác is felvették.

Hadifoglyok vizsgálata. A katonai parancsnokság kiküldötte a Makóra kiadott összes hadifoglyok vizsgálata végett folyó hó 17 én ideérkeztek. Felhivatnak mindazok, akiknél hadifoglyok vannak, hogy azokat f. hó 17 én (vasárnap) délelőtt 7 órára a városi székhely udvarára mulhatatlanul hozzák be, mert ebben az esetben a vizsgálat céljából a munkaadókhoz leendő kiszállással járó költségeket azok a munkaadók fogják viselni, akik a foglyokat bazonni elmulasztották s azoknál részökre hadifoglyok továbbra nem fognak kiadatni.

Herczeg Ferenc unokaöccse elesett. Herczeg Ferenc honvédzászlós és zászlóaljsegédtiszt szeptember 24 én a smardovai (Dubó melletti) éjjeli támadás alkalmával orosz golyótól találatan hősi halált halt. A huszonhárom éves ifju, miután fölépült a sereg harctéren szerzett tifuszából, mint orvosnövevények egyik budapesti kórházban teljesített szolgálatot, azonban önként lemondott az orvosnövevényeket megillető jogokról és fegyveres szolgálatra jelentkezett, hogy visszamehessen a harctérre. Halálát kiterjedt délvidéki rokonsága gyászolja. Unokaöccse volt Herczeg Ferenc országgyűlési képviselőnek, a kitűnő írónak.

A sereg foglyokkal nem lehet levelezni. A bécsi Gemeinsames Zentral Nachweisebureau és a Magyar Vörös-Kereszt Hadifoglyokat Gyámoltó és Tudósító Hivatala arról értesíti a közönséget, hogy Szerbiában levő hadifoglyokkal való postai közlekedést további intézkedésig megszüntették.

Jótekonyság. Csanádfalva felépítésére Jó Páterné 10, Freund Odón 2 koronát adományozott.

Egy sebesült katonája. Egy szegény sebesült katonája a főtértől a Lonovics sugárút torkolatáig terjedő utvonalon elvesztett egy dr. acélfedélű, karkötős hadiorát, melyet a harctéren használt. A megtaláló rendőrséghez hozta be.

Hadifoglyok hosszabb időre való kiosztása. Miután a legszorgosabb őszi gazdasági munkák elvégzése befejezés előtt áll, a hatóság intézkedést kíván tenni az iránt, hogy egyeseknek eddig időről-időre kiadott hadifoglyok olyanoknál helyeztessenek el, akik azokat gazdasági vagy más egyéb munkákra állandóan, illetőleg addig óhajtják alkalmazni, a míg a foglyok Makón hagyatnak. Felhivatnak tehát mindazok, akiknek hadifogly munkásra huzamosabb időre szükségük van, hogy e körülményt a községi bírói hivatalban folyó hó 17 ig jelentsek be.

Elveszett tárgyak. A rendőrségnél 1 drb. férfi ing őriztetik gazdátlanul, tulajdonosa átveheti. — A városházánál 1 tehén őriztetik gazdátlanul, tulajdonosa rendőrségnél átveheti. — Elveszett egy drb. fiatal, sára-fekete potáju fehér him foxterrier kutya, megtaláló a rendőrségnek jelentse.

A 39—42 évesek behívása

Makó, okt. 13.

A hivatalos lap közli a honvédelmi miniszter rendeletét, mely szerint november 3 én bevonulni tartoznak az 1873., 1874. és 1875. évi születésű és a szemlén alkalmasnak osztályozott B) osztályú népfőkelők.

Ugyazintén november 3 én tartoznak bevonulni az 1872., 1873., 1874. évi fiatalabb születésű A) osztályú — katonailag kiképzett — népfőkelők, akik népfőkelési fegyveres szolgálatra egy ízben már behivatnak és bevonultak, de időközben szabadságot kaptak.

A bevonulás helye a tartózkodási helyhez a legközelebb eső honvéd pótzászlóalj.

Mindazok, akiket önkéntes behívás folytán a hadseregbe vagy a honvédségbe már besoroztak, tekintet nélkül születési évfolyamukra, szintén november 3 én tartoznak bevonulni.

URÁNIA - SZÍNHÁZ.

A makói Uránia színház plakátjai a mai napra két előadást hirdetnek, este 6 és 8 órakor. Az Uránia követve a nagyvárosok példáját, meghonosítja a 6 órai mozielőadásokat, úgy akar módot adni azoknak, akik a napi fáradtságos munka után pihenni vágyanak, módjukban legyen a délutáni órákban szórakozást megvalósítani. Csak helyeseltetjük az Uránia elhatározását és hisszük, hogy a közönség szívesen fogadja ezen újítást és minél nagyobb számban nézi végig a mai előadásokat.

A műsor ismét nagyszerűen van összeállítva: a sláger címe a "Kém". Tárgya a mai világháborúval van összefüggésben. A kiégésítő képek mind kitűnőek.

REGÉNY.

Egy világváros rejtelméi

(1014)

107. fejezet.

Az új képviselő.

Morello herceg halálával egy képviselői állás jött üresedésbe az olasz kamarában. Az elhunyt Rómának első kerületét képviselte, ennél fogva az olasz kormány kitzítte a választást.

Del Monte gróf, más néven Szappanos Illés volt, mulakatos és bankóhamisító, megkivánta ezt az állást, de nem azért, hogy ezzel a közügynek használjon, hanem hogy hiúságát kielégítse, és önző céljait még jobban előmozdítsa.

A korteskrés tehát megindult. Az ugynevezett Morello párt előzetes értekezletre gyűlt össze a teordók megbeszélése végett.

Arról volt szó elsősorban, ki legyen az elhunyt képviselő utódja?

Az értekezlet abban állapodott meg, hogy az elhunytak nem lehet méltóbb utódja, mint idősebb fia, Vilmos, ki a közügyek terén eddig is sikeres tevékenységet fejtett ki.

Az eszme tetszett. Abban történt tehát a megállapodás, hogy mindennek előtt kipuhatolják, vajjon Vilmos herceg elfogadja-e a jelöltséget; igenlő esetben megtartják a nagy kijelölő gyűlést és arra Vilmost is meghívják programbeszédének elmondása végett.

Ezalatt a hangulatosinálás is megkezdődött Vilmos herceg érdekében.

De ugyanabban az időben a Loresti-kastély cintermében is tartott egy értekezlet Del-Monte gróf elnöklése alatt.

— Bajtársak! mondá. Eddigi sikereink arra biztatnak, hogy tovább menjünk a megkezdett uton. Morrello herceg halála folytán megüresedett egy képviselői állás, melyet én mint Del-Monte gróf el akarok nyerni.

— Eljen Del-Monte gróf! kiáltá egy hang.

— Köszönöm? intett kezével a gróf.

Folyt. köv.

Felvéteik egy megbízható család a Profétavendéglőben Értekezni lehet IRITZ MIKSÁNÁL.

Friss must kapható IRITZ SÁMUEL özv. cégnél

A harmadik magyar hadikölcsön

A hosszan elhúzódó háboru szükségessé teszi, hogy a hadi szükségletek zavartalan ellátása céljából új hadikölcsön bocsáttassék ki. E szükségletek fedezésére a pénzügyminiszter ezúttal kizárólag az első hadikölcsön cimleteinek megfelelő, 6 százalékkal kamatozó adómentes járadékkölcsön-kötvényeket bocsát nyilvános aláírásra. A pénzügyminiszter tehát a harmadik hadikölcsön kibocsátásánál is közvetlenül fordul a közönséghez, a mint ez a legutóbb a Német Birodalomban is történt. A kibocsátás összege a nyilvános aláírás eredménye alapján fog megállapítást nyerni.

Az aláírás egy hét leforgása után veszi kezdetét és 1915. október 18-tól november 17-ig bezárólag fog megtartatni. Aláírási helyekül fognak szerepelni az összes állam pénztárak és adóhivatalok, a postatakarékpénztár és közvetítő helyei, valamint az összes számottevő hazai pénzintézetek.

A kibocsátásra kerülő 6 százalékkal kamatozó kölcson-kötvény aláírási ára minden 100 korona névértékért:

1. ha aláíráskor aláírt összeg egész ellenértéke befizettetik:

a) 1915. évi október 30-ig bezárólag történő aláírt összeg esetén: 97 K 10 fillér,

b) 1915. évi október 30-át követő időben 1915. évi november 17-ig bezárólag történő aláírás esetén 97 K 40 fillér.

2. ha pedig az alább ismertetendő kedvezményes (részletekben történő) fizetési módokat vétetik igénybe, úgy az 1915. évi október hó 18-tól november 17-ig bezárólag terjedő egész aláírási határidőben történő aláírásnál változatlanul 98 korona.

A harmadik hadikölcsönnél is a legkisebb jegyezhető összeg 50 koronában van megállapítva, hogy így a kölcson jegyzése a legszélesebb néprétegek részére is lehetővé tétessék.

A harmadik hadikölcsön kötvényei 1915. november 1-től kezdődőleg évi 6 százalékkal, minden év május 1-én és november 1-én lejáró utólagos részletekben kamatoznak, tehát az első szelvény 1916. május 1-én esedékes. Az aláírás, illetve a befizetés napjától a folyó évi november 1-ig terjedő időre eső kamatok akként térítetnek meg, hogy a folyó évi október hó 31-e előtt eszközölt jegyzéseknél, illetve befizetéseknél a kötvények aláírási ára 30 fillérrel kisebb összegben van megállapítva, mint az ezen időpont után történő jegyzéseknél.

Az aláírt összegek ellenértéke az aláírási helynél fizetendő be és az aláírási áron felül az aláíróval szemben sem folyó kamat, sem jutalék felszámításának helye nincs.

Ha az aláírt összeg 100 koronát meg nem halad, az aláírás alkalmával mindenkor az aláírt összeg egész ellenértéke befizetendő.

A 100 koronát meghaladó aláírásoknál a részletekben történő befizetés is meg van engedve, de ez esetben az aláírás alkalmával az aláírt összeg 10 százaléka biztosítékképpen leteendő és pedig a kir. állampénztáraknál és adóhivataloknál, a m. kir. postatakarékpénztár közvetítő hivatalainál, továbbá az 1898: XXIII. t.-cz. alapján alakult Országos Központi Hitelszövetkezethél készpénzben, míg a többi aláírási helynél vagy készpénzben vagy olyan értékpapirokban, amelyeket az aláírási hely elfogadhatónak tart. A részletek pedig az aláírási helynél a következőképp fizetendők:

a) jegyzett összeg ellenértékének 25 százaléka legkésőbb 1915. december 7-ig, a jegyzett összeg ellenértékének 25 százaléka legkésőbb 1915. december 18-ig, a jegyzett összeg ellenértékének 25 százaléka legkésőbb 1915. december 28-ig, a jegyzett összeg ellenértékének 25 százaléka legkésőbb 1916. január 8-ig.

Az utolsó részlet befizetése alkalmával az aláírási hely a letett biztosítéket eszámolja, illetőleg visszaadja.

A jegyzés céljaira szolgáló nyomtatvány-úrlapok az összes aláírási helyeknél díjtalanul kaphatók. Ily nyomtatványok hiányában az aláírás levélileg is eszközölhető.

A befizetés alkalmával az aláíró fél az aláírási helytől pénztári elismervényeket kap, a melyek a fél kívánságára 1915. december 1-től kezdve a m. kir. pénzügyminiszterium részéről úgy a szabad, mint a zárolt jegyzésekre vonatkozólag egységesen kiállított igeiglenes elismervényekre fognak kicseréltetni, amennyiben eddig az időpontig a végleges kötvények kiadhatók nem lesznek. A végleges kötvények kiadására nézve, illetve a fél kívánságára kiadott igeiglenes elismervényeknek a végleges kötvényekre való kicserélésére nézve idejekorán hirdetmény útján fog a felhívás közzététetni. A végleges kötvények kiadása költségmentesen ugyanazon a helyen fog történni, ahol a pénztári elismervények, illetve a fél kívánságára kiadott igeiglenes elismervények kiadattak.

A harmadik hadikölcsön kötvényei — ép úgy, mint az első és második hadikölcsön 6 százalékkal kamatozó kötvényei — zároltan is jegyezhetőek lesznek és az aláíró, aki az általa jegyzett kötvényeket az aláírás alkalmával zárolja és

ezt a zárolást öt éven át fel nem oldatja, azt a jogot nyeri, hogy az öt évi időszak utolsó évnegyedében, legkésőbb azonban 1920 november 1-én a kötvényen alapuló követelését, a naptól számított egy évre névértékben leendő visszafizetésre, felmondhatja. A m. kir. kincstár köteles az ilyképp felmondott kötvényeket legkésőbb 1921. nov. 1-én névértékben visszafizetni.

A harmadik hadikölcsön zárolt kötvénydarabjainak ugy a felmondási, mint a visszafizetési időpontja tehát teljesen egybeesik a második hadikölcsön zárolt kötvényeinek felmondására és visszafizetésére megállapított határidőkkel. A zárolásból kitolyólag az aláíró felet költség nem terheli.

Zárolásnak csak 1000 koronát meghaladó összegű jegyzéseknél van helye, tehát itt a legkisebb jegyzés 1050 korona.

A m. kir. pénzügyminiszterium fentartja magának azt a jogot, hogy előre közzeendő három havi előzetes felmondás mellett ezt a kölcsönt egészben vagy részben, névértékben visszafizethesse, azonban az esetleges felmondás — ép úgy, mint a második hadikölcsön 6 százalékkal kamatozó kötvényeinél 1921. május 1-ét megelőző időre nem történhetik meg.

A kamatok ép úgy, mint felmondás esetén a kölcsönkötvények tőkeértéke minden fennálló és a jövőben behozandó magyarországi adó, bélyeg és illeték levonása nélkül fizettetik ki.

A kölcsönre történő befizetésekre a moratorium alá nem eső betétek — a felmondási határidő betartásával — korlátlanul igénybevehetőek.

A betéti üzlet el foglalkozó intézeteknél s más ily cégek-nél 1914. évi augusztus hó 1-je előtt betéti könyvre elhelyezett, egyébként a moratorium-feloldó rendeletben foglalt korlátozások alá eső betétek azonban a kibocsátásra kerülő járadékkölcsön-kötvényekre történő befizetések céljaira csupán a jegyzés idejében fennálló összegük 50 százaléka, de legfeljebb a betét tulajdonosa által jegyzett összeg 50 százaléka erejéig vehetők igénybe.

Azok, akik a befizetésekre ilyen, egyébként a moratorium-feloldó rendelet alá eső betétiüket kívánják igénybe venni, annál az intézetnél vagy cégnél, illetve annak az intézetnek vagy cégnek közvetítésével tartoznak jegyezni, a melynél a betét el van helyezve.

A kibocsátandó kötvényekre és pedig úgy a szabad, mint a zárolt darabokra, az Osztrák-magyar bank és a M. kir. hadikölcsön-pénztár a járadék-kötvényeknek kézzizálogul lekötése mellett, a névérték 75 százalékaig, a mindenkori hivatalos váltóleszámitolási kamatlábon, tehát jelenleg 5 százalékos kamattal, nyújtanak kölcsönt. Ezek a kedvezmények 1917. évi december 31-ig maradnak érvényben. A nevezett két intézet ugyancsak a mindenkori hivatalos váltóleszámitolási kamatlábon nyújt a náluk zálogul elfogadható értékpapirokra kölcsönt, ha a felveendő összeg igazoltan a jelen felhívás alapján aláírt összegek befizetésére szolgál. A meghosszabbított ily kölcsönök a mérsékelt kamatláb kedvezményében 1917. december 31-ig szintén részesülnek. A fenti befizetési határidők alatt folyósított kölcsönök után, a fél kívánságára, a mindenkori hivatalos váltóleszámitolási kamatláb helyett, 1917. évi december 31-ig, évi 5 százalékos állandó kamatláb biztosítatik.

Ezenfelül az Osztrák-magyar bank és M. kir. hadikölcsön-pénztár a fent körülírt módokat mellett azoknak, akik igazolják, hogy a jelen aláírási felhívásban foglalt befizetési határidők alatt az aláírásra bocsátott hadikölcsön jegyzése céljából más hite intézetnél (bank, takarékpénztár, hitelszövetkezet stb.) vagy bankcégnél vettek fel kölcsönt, ennek a kölcsönnek visszafizetése évi 5 százalékos állandó kamatlábon fognak új kölcsönt nyújtani s ennek a kölcsönnek meghosszabbításánál is évi 5 százalékos állandó kamatlábat fognak alkalmazni; ez a kedvezmény is 1917. évi december 31-ig marad érvényben.

Az aláírók kívánságára a járadékkölcsön kötvényeit a szelvények beváltásával megbízott hivatalos beváltóhelyek és az Osztrák-magyar bank budapesti főintézete, valamint a magyar szent korona országai, továbbá a Bosznia és Hercegovina területén levő főköjái 1917. december 31-ig költségmentesen fogják megőrizni és kezelni.

A harmadik hadikölcsön előnyös feltételei, a pénzpiac kedvező helyzete, az utóbbi hónapoknak a háborút eldöntő fényes győzelmei és ennek folytán annak kétségtelen és világos felismerése, hogy a létünkért folytatott nagy küzdelem győzelmes befejezésére szükséges kölcsön jegyzésében való minél nagyobb részvétel az aláírók magánérdekei mellett a közérdeket is nagy mértékben szolgálja: biztosítékai annak, hogy a harmadik hadikölcsön jegyzésének eredményében az ország lelkes önbizalma és nagy teherbírájáról ismételtén fényes bizonyosságot tevő közgazdasági ereje előreláthatólag még imponansabban fog megnyilvánulni, mint az első és második hadikölcsön alkalmával.